

фото Танјуг

Са јучерашње конференције за новинаре у Економском институту

Прети нам криза спољног дуга

Стање у економским односима са синостранством прети да Србију суочи са кризом отплаћивања спољног дуга и потребом да се тај дуг поново репрограмира или, чак, делимично отпише, изјавио је јуче сарадник Економског института Стојан Стаменковић на представљању новог броја часописа „Макроекономске анализе и трендови“ (MAT). Он је указао да се то не може решити без сарадње са Међународним монетарним фондом, ма шта ко о њему мислио, а аранжман са ММФ-ом не би био могућ уз најаве о променама монетарне политике које би имале карактер системског заокрета, указао је Стаменковић.

Он је подсетио да је реч о недавном захтеву да централна банка, путем куповине обвезница од развојне банке, финансира инвестиције са милијарду евра.

– Подржавање инвестиција средствима из примарне емисије водило би у катастрофу – сматра Стаменковић. – Отвара се питање да ли је исплативо због једне милијарде евра приватне користи жртвовати макроекономску стабилност и тако изгубити много веће користи које би могао донети нови аранжман са ММФ-ом. Ова ирационална дилема за некога изгледа да и није проблем.

Целокупна емисија за ове кредите прелила би се у инфлацију. Инфлација би погурала привредну активност,

али би убрзо затим уследиле рецесионе тенденције. Јер, намеће се и питање – шта гарантује профитабилност инвестиције и ко на крају покрива дуг? Одговор није тешко докучити, објашњава Стаменковић, и додаје да би цех платила држава, односно порески обвезници.

И када је инвестиција профитабилна, у току изградње она не одбацује приход, а плаћају се трошкови, међу којима су и плате, па се тако део средстава током изградње одлива у потрошњу. Велики део те емисије претворио би се у тражњу средстава из девизних резерви, чиме се обара вредност динара и додатно подстиче инфлација. Јер, девизе би се продавале за динаре, што би појачало притисак на курс и инфлацију – тачно у оној мери у којој је инфлациони притисак емисије смањен неутрализацијом динара путем продаје девизних резерви.

До формирања нове владе неће се знати њена економска политика, а захтев за ову подршку инвестицијама вероватно је спрегнут са најавом могуће смене гувернера, претпоставља Стаменковић, уз изражену наду „да је то само рекла-казала“. Његов је став да се решења морају тражити у стимулисању инвестиција из иностранства, а то значи стварању услова – правних, имовинских, процедуралних, тржишних – за повећање интересовања инвеститора.

А. Микавица